

Aan de minister voor Rechtsbescherming De heer drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Betreft: reactie Samen1Stem op consultatieversie Implementatiewet richtlijn auteursrecht in de digitale eengemaakte markt

Amsterdam, 31 augustus 2019

Geachte heer Dekker,

Samen1Stem is de Nederlandse vakvereniging voor stemacteurs, vertalers, regisseurs en technici werkzaam in de nasynchronisatie en alle andere vormen van stemwerk. Vrijwel alle professionele Nederlandse stemacteurs zijn bij Samen1Stem aangesloten. Zij verzorgen de stemmen bij talloze animatieseries of werken als voice over en hun prestaties worden online en offline gebruikt. Per dag is ongeveer 220 uur aan nagesynchroniseerd materiaal beschikbaar via de publieke omroep, commerciële tv-zenders en digitale themakanalen. Video on Demand en ander online gebruik nog even buiten beschouwing gelaten.

Samen1Stem heeft met belangstelling kennisgenomen van de consultatieversie van het Implementatiewetsvoorstel Richtlijn auteursrecht in de digitale eengemaakte markt.

Wij onderschrijven de uitgangspunten van de onderhavige richtlijn met betrekking tot het auteurscontractenrecht en de poging tot sluiten van de 'value gap' en onderschrijven ook dat de richtlijn kan bijdragen aan verbetering van de (rechts)positie van stemacteurs. In het bijzonder verwelkomt Samen1Stem artikel 18 lid 1 van de richtlijn dat voorschrijft dat:

“wanneer auteurs en uitvoerende kunstenaars hun uitsluitende rechten voor de exploitatie van hun werken of andere materialen in licentie geven of overdragen, zij gerechtigd zijn een passende en evenredige vergoeding te ontvangen”

Het bestuur van Samen1Stem is verheugd over deze passage, omdat het stemacteurs uitzicht biedt op een vergoeding voor online gebruik van hun werken. Vooralsnog blijven stemacteurs immers goeddeels verstoken van een vergoeding voor Video On Demand (hierna:VOD) gebruik, zij ontvangen praktisch nooit een aanvullende vergoeding voor VOD. Samen1Stem is daarom teleurgesteld dat de wetgever van mening is dat een “passende en evenredige” vergoeding al is gewaarborgd in de huidige Auteurswet en Wet op de naburige rechten. Onder het huidige wettelijke regime vallen stemacteurs immers zoals gezegd buiten de boot bij de VOD-vergoedingen. Dit kan in de ogen van Samen1Stem nooit “passend” zijn zoals de richtlijn voorschrijft, temeer niet aangezien overweging 73 bij van de richtlijn stelt dat:

“De vergoeding (...) in verhouding [dient] te staan tot de werkelijke of potentiële economische waarde van de in licentie gegeven of overgedragen rechten”.

Gezien de enorme economische waarde die onze prestaties vertegenwoordigen (denk aan de bijna ontelbare animatieseries die worden gestreamd), bestaat er in de praktijk volstrekt geen verhouding tussen de door stemacteurs ontvangen vergoedingen en de economische waarde van onze overgedragen rechten. Door die verhouding niet alsnog te waarborgen in de implementatiewet, zal de wetgever naar mening van Samen1Stem de richtlijn onvolledig implementeren. Graag neemt Samen1Stem de vrijheid om de praktijk voor stemacteurs rond VOD-exploitatie uiteen te zetten.

Samen1Stem constateert als het om de huidige wetgeving om VOD gaat een ernstige blinde vlek. Zoals u ook in uw brief van 15 november 2018 aan de Tweede Kamer schrijft, bestaat er in Nederland geen wettelijke collectieve afspraak, maar kennen wij wel een systeem van vrijwillig collectief beheer voor VOD-exploitaties. De grondslag van deze afspraken wordt gevormd door afspraken in de opdrachtovereenkomst tussen de maker en (in uw woorden): “de bij RODAP aangesloten producent”. Het probleem hierbij is dat de producenten waarmee stemacteurs contracteren meestal niet bij RODAP aangesloten zijn en er ingevolge daarvan voor stemacteurs geen aanspraak ontstaat op een VOD-vergoeding.

Door de producenten en studio's wordt ons uitsluitend en al jaren lang een eenmalige *lump sum* (inspreektarief, rechten afkoop, afkoop gebruik op elk denkbaar platform) betaald voor het inspreken van de stemmen. Dit is de regel en daarvan wordt voor zover bij ons bekend nooit afgeweken. Deze praktijk is in strijd met overweging 73 van de richtlijn, die letterlijk stelt dat lump sums niet de regel mogen zijn.

Voor stemacteurs, die tientallen series en films en daarmee honderden uren *content* van een Nederlandse stem voorzien, die deze aanbieders vervolgens op de Nederlandse markt brengen, is deze praktijk een doorn in het oog. We hebben werkelijk de wetgever nodig die in de wet verankert dat **alle** VOD aanbieders, actief op de Nederlandse en Vlaamse markt een billijke en proportionele vergoeding betalen aan makers voor het aanbieden van content aan hun abonnees. Ter illustratie: Netflix heeft volgens meest recente cijfers in Nederland 3 miljoen abonnees die gemiddeld €7,99 per maand betalen voor hun abonnement. Netflix betaalt op dit moment **niets** van dat bedrag door aan de stemacteurs. Van de door de richtlijn vereiste “evenredigheid” kan dus onmogelijk sprake zijn.

Op 12 november aanstaande lanceert Disney een nieuw VOD platform op de Nederlandse markt, als eerste land ter wereld buiten de USA, Disney +. Tot nu toe was content van Disney te zien op Netflix. Vanaf 12 november is Disney content, en dat gaat om vele films en nog veel meer series, alleen nog te zien op Disney +. De verwachte abonneeprijs is € 6,99 per maand. Al in het najaar van 2018 werden in de Nederlandse dubbing studio's, waar alle nasynchronisatie voor de Nederlandse markt wordt opgenomen, heel veel oude Disney series ten behoeve van Disney + opnieuw of voor het eerst van Nederlandse stemmen voorzien. Het was een gigantische bulk materiaal. Van enige vergoeding of ophoging van een tarief voor VOD gebruik was geen sprake. Dat kunnen we dus niet “passend en evenredig” noemen.

Pikant detail is dat Apple TV +, het VOD platform van Apple ook in november in Nederland wordt gelanceerd. Tijd dus voor duidelijke stellingname. Want waarom vinden partijen als Disney, Apple, Netflix en Amazon Prime Nederland zo interessant? Omdat ze geen vergoeding hoeven te betalen voor het aanbieden van content. Content waar in dit geval Nederlandse uitvoerend kunstenaars bij betrokken zijn. Ze betalen overigens wel voor het werk in de geluidsstudio.

In het Nederlandse domein ontkent niemand de aanspraak die stemacteurs hebben op een billijke en proportionele vergoeding maar buitenlandse partijen doen helemaal niets als het niet wettelijk wordt afgedwongen. Dat kan niet zo doorgaan.

Ook zouden we graag in de wet zien opgenomen dat de billijke proportionele vergoeding gaat gelden voor álle rollen, niet alleen hoofdrollen. Ook binnen de nasynchronisatie bestaan hoofd- en bijrollen. Wij hebben nooit begrepen waarom in de huidige wet alleen hoofdrollen recht hebben op een vergoeding. Zonder rollen naast de hoofdrol kan het verhaal onmogelijk worden verteld. Bovendien schiet de wetgever in onze ogen haar doel voorbij door alleen de hoofdrolspelers een aanspraak op een aanvullende vergoeding te verzekeren. Het doel van de wetgever was immers om makers en uitvoerende kunstenaars te beschermen in het ongelijke speelveld met hun producenten en exploitanten. Het zijn echter de niet-hoofdrolspelers waarvoor die ongelijkheid het grootst is.

U heeft tijdens het algemeen overleg auteursrechtbeleid van 4 oktober 2018 aangegeven dat u zich kan voorstellen dat, indien daartoe aanleiding bestaat naar aanleiding van de evaluatie Wet Auteurscontractenrecht in 2020, er “iets wettelijks geregeld moet worden” met betrekking tot VOD.

Samen1Stem hoopt dat de minister gezien de huidige uitzichtloze situatie voor stemacteurs op dit gebied en de zorgplichten die de DSM-richtlijn de lidstaten oplegt (in het bijzonder artikel 18 lid 1 en overweging 73, zoals hierboven al besproken), niet wacht tot 2020 en de stemacteurs met de implementatie van de richtlijn de bescherming zal bieden die zij op basis van de richtlijn mogen verwachten.

We hopen van harte dat uw departement deze ernstige blinde vlek uit de weg ruimt. We hopen daar door middel van deze reactie een bijdrage aan te hebben geleverd.

Altijd bereid om meer toe te lichten,

Hoogachtend,
Namens het bestuur van Samen1Stem

Jürgen Theuns, voorzitter